

פ"ה א תמוד נשחט .
 ג"ח פ"ה יב"ט יב"ט
 נכנס פ"ד פ"ה יב"ט
 כ"ה תמוז י"ג י"ג פ"ה
 כ"ז ק"ג: חל פ"ה יב"ט
 פ"ה י"ג: ב"ה תמוז
 נשחט פ"ה י"ג: זמ"ג זמ"ג
 י"ג פ"ה י"ג: ט"ז ט"ז
 פסול המוקדש ה"ב ו"ה
 ו"ז ט"ז פ"ה י"ג: יב"ט
 לשחט וישלח לשחט פ"ה
 פ"ה ט"ז פסול המוקדש פ"ה

שנויי נוסחאות
 פ"ה א בערבי
 פסחים כ"ק ונמשכ"ג
 ונמשכ"ג ערב פסחים
 וכן נמשכ"ג כ"ק י"ג
 ב' ונכ"ל ובערב
 פסחים ונמשכ"ג כ"ק
 ערב פסחים ונכ"ל ערב
 הפסח; ג"ג בערב
 הפסח ונמשכ"ג ערב
 פסחים; בערב שבת
 ג"ג ונכ"ל ונמשכ"ג
 ערב שבת, ב' וקב"ל
 והלך כ"ק פ"ה י"ג
 והלך...; כ"ק י"ג
 והלך... וע"י רע"ב

ראשון לציון
 פ"ה א ה"ב ס"ה
 וקרב ע"ה ומחלה
 כו' שנוי ע"ה אה"כ כו'
 ע"ה יב"ט: ב' הו"ט
 ד"ה תמוד נשחט כו'
 אלא ל כל אדם החיוני
 ט' חידוש ק"ה של
 הערה שכן נ"י דכ"ט כו'
 פסחים ט' ד"ה אלא
 כו' ו"כ רש"י עוד בריכות
 כו' ד"ה ממנה גדולה:

תוספות ר"ע"ק
 פ"ה א משה א נאות י"ח
 בין בשבת, ואף
 דבשבת ליבא נ"ג והיה
 ראוי להקדים התמוד
 במה דמשכ"ג ששם פסח
 שאחריו, מ"ט כיון
 דעדיין מיספיק בשש
 וזכרון ב"א א"א לקשות
 התמוד רק ב' ומחצה.
 נפרא: ב' נאות י"ח
 נאות: ד"ה נשחטו
 ב' פ"ג ר"ב פ"ה
 ובמסכתין ר"ה פ"ג ע"א
 ד"ה רבי מאיר סבר וכו'

(א) כרע"ג ד"ה או
 שלא לשמו לעבודת כ"ך
 סיפא וכו' והו"ט הוא
 שהיה כלפינו. (ב) הלשון
 מוחת בשנה אינה מדויקת,
 כי רק לאלה שבחיים
 נמקד קצת עגולי הסך
 כשנן גזרי הרחוקות כל
 אחת מן קו המשוה כ"ג
 מעלות וח"ל חס לנפון כל
 נדרים רק לאלה שה
 השמש נוכח הראש אחת
 בשנה; לשוכנים בקצה גבול
 עגול הסך כרע"ג נפול
 זה גיוס תקופת המזון
 ולשוכנים בקצה גבול עגול
 הסך גזרי, גיוס תקופת

פרקה א תמוד נשחט. כחכ ה"כ דומן שחיטת תמיד ממי
 יכנו כללי ערב וכו' ואין כל טעה אלא כל כל
 אדם החיוני; רוגה לומר ואין לו נטייה לא למזבח ולא למערב
 אבל שיהיה תחתיו ממש זהו דבר שהחוש מכחישו בכל אלו הארצות
 ואף בארץ ישראל. לפי שאין כל כל
 אדם החיוני אף באמצע היום. אלא
 להשוכנים בין עגול סרטון לעגול
 גזרי. ואחת בשנה(ג) הנח השמש טכח
 הראש לקחת קצתם איש איש ביומו
 לפי מספר עגולי השמש שהעטה
 מראשית השנה עד אחרית השנה.
 אבל לשוכנים מולה לעגולים האמורים
 לעולם השמש דרומית או לצומית להם
 ועושה כל בהכרח הטובה לנפון או
 לדרוס אפי' בזהרים והנה ארץ ישראל
 ידענו כי היא כמו שנה מעלות לנפון
 עגול סרטון. ולשון הרמב"ם משיאר"ך

הלל ויראה לכל שהאר"ך: בשמנה ומחלה. פירש הר"ב ומאחרין
 וכו' שאי אפשר להקריבם וכו' השלם כל הקרבנות כולן
 ו"ל רש"י ולא תשלמו על תמיד הערב ולאחר תמיד הערב
 לא תקריב קרבן וע"י משנה ד' פ"ד דר"ה: בערב פסח נשחט
 בשבע ומחלה. פירש הר"ב שהפסח קרב אחר התמיד וכו'
 מפורש במ"ג ע"ט: חל להיות בערב שבת כו'. כחכ ה"כ
 דאיכא נמי לליית הפסח כו' ולריך לללותו מבעוד יום. וכן לשון
 רש"י בכלן. גם ביומא דף כ"ח אבל רוגה לומר קודם הלילה
 דהא תנן בסוף פרק קמח' דשבת משלשין את הפסח בחגור עם
 חשיכה ולשון הרמב"ם לפי שא"ל לללותו כליל שבת [*ומ"ט]
 נשחטו שלא לשמו וקבל והלך וכו'. פי' הר"ב בארבע עבודות הללו המחשבה פוסלת. זה יבאר בארוכה במקומו ר"ס
 זבחים. אבל מ"ט מחשבה ר"ל הדבור שחשב ואומר שלא לשמו וזהו שכתב לקמן בהמך כגון דאמר הריני שוחט לשמו כו' וכ"כ
 התוס' סוף פ"ג דבבא מניעה⁹ והעתיקים שם בס"ד: או לשמו ושלא לשמו וכו'. פי' הר"ב כגון ששחט לשמו וקבל הדם שלא
 לשמו. או שלא לשמו ולשמו. פירש הך סיפא אשמעינן כו'. לדבריו כוגיל דמתניתין דתנא והדר מפרש דהא דתנא רישא
 הפסח ששחטו שלא לשמו או קיבל. או הלך. או זרק. מפרש לה דל"ש לן אס' הקדים לשמו. או הקדים שלא לשמו ח"כ רישא
 ששחט בסהם וקבל שלא לשמו וה"ל כי מפרש לשמו לא עקר ליה שלא לשמו דבעבודה אחרת קמ"ן או לשמו ושלא לשמו.
 ובין כך ובין כך קשיא ליה דהשתא כשהקדים לשמו אמרת דתנא שלא לשמו דבתריה ופסליה כשהקדים שלא לשמו שנספל ועומד
 הוא מיבעיא דמיכי תיחי לן שיחזור ויזכר. וניחא ליה דהך סיפא אשמעינן דמחשבין מעבודה לעבודה כגון דאמר הריני שוחט
 לשמו כו'. הולך לפרש כן אט"ג דלישנא דהך סיפא איפכא הוא שלא לשמו ולשמו. מ"ט אף מעבודה לעבודה נמי לא אלטרין
 לאשמעינן כשהקדים שלא לשמו הלך מפרש לה הכי ומצבא יתיירא הוא דרייק דלהכי אתא כך נרחין דבריו. אבל לא ידעתי
 מי הכניסו לכל הדוחקים הללו. דבהדיא אמרין בגמרא דבבא דלשמו ושלא לשמו לא לריכא דהא היינו רישא דאו או קהי.
 וכהו התוספות דאין לפרש הא כההו והא במפרש דסברא הוא דבב' עבודות אינו מועיל מפרש יותר מצבאס ע"כ. ומוקים לה
 לבבא זו דלשמו ושלא לשמו למחשב בשתי עבודות כגון דאמר הריני שוחט לשמו וכו'. ודקתי תו או שלא לשמו ולשמו פסול
 בדיון הוא דלא אלטרין ליה ואיירי דתנא לשמו ושלא לשמו. הנא נמי שלא לשמו ולשמו. וכיון דהתלמוד ניחא ליה לפרש דתנא
 איירי לא הו' ליה לבחור דרך לעלמו וסובל בזה גם כן דוחק גדול דמאי דאשמעינן בסיפא לא הו' כלישנא דמתנייה בזה.
 ועוד משום הכי דלא ניחא לפרש איירי בחר בפירושו הואיל ומדינא לא נפקא לן מדין. אכתי לא הו' ליה לבחור פירוש

פרקה א תמוד נשחט. תמיד של בין הערבים נשחט כל
 שאר ימות השנה בשמנה ומחלה. דומן שחיטת
 התמיד ממי יכנו כללי ערב שהוא משש שעות ומחלה ולמעלה
 שחמה עטה למערב. שחלי שש וחלי שבע היא עומדת באמצע
 הרקיע. ואין כל טעה אלא כל כל אדם
 החיוני ומאחרין שחיטתו שתי שעות
 אחר זמנו מפני נדרים ונדבות שא"ל
 להקריבם אחר תמיד של בין הערבים
 דכתיב (ויקרא ו') והקטיר עליה חלבי
 השלמים על עולת הבקר השלם כל
 הקרבנות כולן שלא יהא דבר מאוחר
 לתמיד של בין הערבים. ואפי' בשבת
 שאין קרבים נדרים ונדבות מאחרים
 זמן שחיטת תמיד של בוקר נדרים מבוט
 סדך נדרים ונדבות דחול. ובערב פסח
 שהפסח קרב אחר תמיד של בוקר נדרים
 מקדמין ליה שעה אחת ועדיין ליה

בשבע ומחלה: חל להיות בע"ש. דאיכא נמי לליית הפסח דלא
 דיחא שבת ולריך לללותו מבעוד יום מקדמין ליה ומחשבין ליה
 אידיעה שיהיה נשחט ב' ומחלה: וקרב בשבע ומחצה. גמר
 הקרבנות בשבע ומחלה ששוקן שעה אחת בעשייתו: ב' ששחטו
 [שלא לשמו]. כגון ששחטו לשם שלמים. או קבל הדם במזרק. או
 הולך הדם למזבח, או זרק הדם על גבי המזבח: שלא לשמו.
 שבארבע עבודות הללו המחשבה פוסלת הוצח: או לשמו ושלא
 לשמו. כגון ששחט לשמו וקבל הדם שלא לשמו: או שלא לשמו.

הך
 הר"ב] ומוחבין ליה אידיעה ע"י מ"ט בפ"ט משנה ב' בס"ד]:
 זה יבאר בארוכה במקומו ר"ס
 זבחים. אבל מ"ט מחשבה ר"ל הדבור שחשב ואומר שלא לשמו וזהו שכתב לקמן בהמך כגון דאמר הריני שוחט לשמו כו' וכ"כ
 התוס' סוף פ"ג דבבא מניעה⁹ והעתיקים שם בס"ד: או לשמו ושלא לשמו וכו'. פי' הר"ב כגון ששחט לשמו וקבל הדם שלא
 לשמו. או שלא לשמו ולשמו. פירש הך סיפא אשמעינן כו'. לדבריו כוגיל דמתניתין דתנא והדר מפרש דהא דתנא רישא
 הפסח ששחטו שלא לשמו או קיבל. או הלך. או זרק. מפרש לה דל"ש לן אס' הקדים לשמו. או הקדים שלא לשמו ח"כ רישא
 ששחט בסהם וקבל שלא לשמו וה"ל כי מפרש לשמו לא עקר ליה שלא לשמו דבעבודה אחרת קמ"ן או לשמו ושלא לשמו.
 ובין כך ובין כך קשיא ליה דהשתא כשהקדים לשמו אמרת דתנא שלא לשמו דבתריה ופסליה כשהקדים שלא לשמו שנספל ועומד
 הוא מיבעיא דמיכי תיחי לן שיחזור ויזכר. וניחא ליה דהך סיפא אשמעינן דמחשבין מעבודה לעבודה כגון דאמר הריני שוחט
 לשמו כו'. הולך לפרש כן אט"ג דלישנא דהך סיפא איפכא הוא שלא לשמו ולשמו. מ"ט אף מעבודה לעבודה נמי לא אלטרין
 לאשמעינן כשהקדים שלא לשמו הלך מפרש לה הכי ומצבא יתיירא הוא דרייק דלהכי אתא כך נרחין דבריו. אבל לא ידעתי
 מי הכניסו לכל הדוחקים הללו. דבהדיא אמרין בגמרא דבבא דלשמו ושלא לשמו לא לריכא דהא היינו רישא דאו או קהי.
 וכהו התוספות דאין לפרש הא כההו והא במפרש דסברא הוא דבב' עבודות אינו מועיל מפרש יותר מצבאס ע"כ. ומוקים לה
 לבבא זו דלשמו ושלא לשמו למחשב בשתי עבודות כגון דאמר הריני שוחט לשמו וכו'. ודקתי תו או שלא לשמו ולשמו פסול
 בדיון הוא דלא אלטרין ליה ואיירי דתנא לשמו ושלא לשמו. הנא נמי שלא לשמו ולשמו. וכיון דהתלמוד ניחא ליה לפרש דתנא
 איירי לא הו' ליה לבחור דרך לעלמו וסובל בזה גם כן דוחק גדול דמאי דאשמעינן בסיפא לא הו' כלישנא דמתנייה בזה.
 ועוד משום הכי דלא ניחא לפרש איירי בחר בפירושו הואיל ומדינא לא נפקא לן מדין. אכתי לא הו' ליה לבחור פירוש

י כ"ן תפארת ישראל י כ"ן
 והפסחים רבים, להכי הקדמנו לתמיד שעה א': (ו) קאי גם ארישא,
 אף דבשבת ליכא נדרים ונדבות, משום לא סלוג תקנו שיהיה נשחט
 התמיד בשבת כבחול: (ז) ואז הרי לריך לללות הפסח קודם שבת:
 (ח) כדי שיהיה לו שעה א' יתירה ללתייהו: (ט) שאמר בשעת שחיטה,
 הריני שוחטו לשם שלמים: (י) או או: (יא) אכולה קאי, דבאלו הד'
 מחשבתו פוסלת הוצח, בשחיטה, בקבלת הדם במזרק מלאוהי בהמה,
 באולתה הדם למזבח, וזריקתה הדם במזבח: (יב) בעבודה א':
 (יג) א"ל כיון דכבר אשמעינן דלשמו ושלא לשמו פסול, מכל שכן
 שלא לשמו ולשמו, דאפסול כבר מעבודה קמייתא, י"ל דכ"ל טעמא
 דרישא

ענת. אף לאלה שבחיים גיו שמי קצות העגולים האלה הנח השמש נכחם שחיים בשנה.

ג' שחטו סוף פסח
 פ"ה מ"ג מ"ג מ"ג מ"ג
 שחטו ק"ח חצות ונחיש
 י"ג פ"ה מ"ג מ"ג מ"ג
 ק"ח פ"ה מ"ג מ"ג מ"ג
 מוקדשן י"ג ד' השחטם
 את הפסח סוף פ"ה
 מנחת ע"ח פ"ג פ"ה
 פ"ה מ"ג מ"ג מ"ג

שנויי נוסחאות
 ע"מ"מ ולשם פסח
 נד"ג ונמסר... הפסח.
 ג' (ושלח ל' ג' ו' י"ג)
 כ"ט י"ח י"ח י"ח
 לטמאים ולטהורים
 (לשים נדב עוב) כ"ט
 ג' לטהורים ולטמאים
 כסדר דלעיל ועי' מ"ג
 חצות נד"ג ונמסר
 לחצות (משום) שני
 בין נד"ג ונכ"ט ונמסר
 ש' בו בין וליחא
 (שחטו) קודם לתמיד
 נד"ג ונמסר י"ח י"ח וכן
 י"ח י"ח י"ח (אם וקודם)
 וכן י"ח י"ח י"ח (אם
 חמיר) (ו ב' ב' ד'
 כ"ט י"ח ונכ"ט י"ח
 (כ"ט ויחא) אחד
 כסדר נמסר אחר...
 (ד"מ) חמיר וכו' ככל
 מקום נמסר י"ח י"ח
 ד' אף חמיר כ"ט
 אף על חמיר (ג'
 רש"א הפסח נכ"ט...
 פסח; נמסר... אף
 הפסח.

תוספות חדשים
 פ"ה ג' במשנה שחטו
 כו' עד זריקת דם
 חמיר ולא מוק כשר
 ע"כ נכנסים דף י"ח
 מפרט דליתוי שחט גס
 חמיר חוקי אחר הפסח
 ודייק לים מדקתא עד
 זריקת דם חמיר ולא
 קתני עד שישתא זריקת אכל
 אם לא שחט עדיין חמיר
 יזיק דם הפסח לכהן
 ורמב"ם בתורת הדין
 המנהג כלשונה ולא
 בילך כלום מהו:
 (ממהוב"ט ז' ז')
 ד' במשנה השוחט את
 הפסח כו' עין בש"ס
 שאלה אריס פלגול ארוך
 על אותה משנה:
 חו"ט ד"ה על החמץ
 כו' בירושלמי מפ' דונח

מלכו שהיה לו לפרס כהדך אוקמתא בגמרא דלשמו ושלא לשמו
 מיירי בעבודה אחת ולשמיטין דאף בגמר דכריו נתפס והנה
 או שלא לשמו ולשמו לשמיטין דאף בגמר דכריו נתפס היינו
 כר' יוסי דפרק ה' דתמורה משנה ג' דאף בגמר דכריו נתפס
 אמרינן ולתרווייהו איכיון. לאפוקי מכן

נגם בפרק ז' דכ"ג מ"ג דאמר להם
 לשון אחרון דווקא והוי כשר. וכן
 הלכה כרבי יוסי במסכת תמורה.
 והר"ב בעלמו פירש כן לזכות
 הללו בפרק קמא דזבחים מ"ד וזכית
 ממות. [ועי' מ"ש במ"ח פ"ח
 כו' עי' בזה משנה י"ב פ"ג דכ"מ]:
 פסול. פי' הר"ב נפקא לן מפרט
 דכתיב וחמרתם וגו' ועיין בריש
 זבחים בפירושו: ג' ושלח למטווי.
 דס"ר במסכת מלמד שאין הפסח
 נשחט אלא למטווי. גמ': לטמאים
 ולטהורים. כן הטעם בכל הספרים
 שראוי [וכן כתבו [התוספות] ריש
 דף ס' ז' ובסוף פ' דלקמן נמלא בסדר
 המשנה בירושלמי לטהורים ולטמאים:
 שחטו קודם לתמיד כשר.

[דלכתחלה פסח מאוחר לתמיד]
 ובין הערבים דכתב הר"ב שחמיר (דכריס טו) הזבח את
 הפסח בערב ושחטו אחרו וגו' בין הערבים. ואילו בחמיר
 לא כתיב אלא (במדבר כד) ואת הכבש השני תעשה בין
 הערבים. בגמרא דף ל"ט והרמב"ם בפרק א' מהל' תמידין
 כתב טעם לפי שאי אפשר שיקריבו כל ישראל פסחיהן
 בשתי שעות. ועי' מה שכתבתי ריש פרק ז' דטוטה ופרק
 שני דיבמות: ד' השוחט. עי' בדרכי יאודה לקמן
 בסמוך: על החמץ. מ"ש הר"ב שהיה ברשות אחד מצני
 חבורה דאמר קרא לא תשחט ולא ילין לא תשחט על חמץ
 הקד דעבר עליה משום לא ילין גמרא. ומ"ש הר"ב דאפילו
 החמץ חמץ לעזרה. מפרט בגמ' דאף ט"ג דכתיב על חמץ לא
 בעינן על בסמוך ועי' משנה ה' פי"ח דמנחות מה שכתבנו שם
 בס"ד. ומ"ש הר"ב דאין הזבח נפסל. בירושלמי מפרט דזבח
 אף חמיר. פירש הר"ב שהיה החמץ ברשות השוחט או המקריב
 כדליתיה מדין דאמר ר' יוחנן דאמר ר' יוחנן דאמר ר' יוחנן
 באהרה חמץ ולכ"ע ילפינן הכי וה"ל להר"ב לפרש כן בתנא
 קמא

הך סיפא לשמיטין ומשחטין מעבודה לעבודה שאם שחט בעשה
 עבודה זו על חצרתה לעשותה (במחשבה פסולה כגון דאמר
 הריני שוחט לשמו ע"מ לזרוק דמו שלא לשמו נפסל הזבח מיד
 ואפי' לא עשה השטה במחשבה פסולה כמו שחשב והכי משמעותא
 דמתניתין או שחשב בשעת שחיטה

לזרוק הדם שלא לשמו ושחט לשמו
 פסול. ופסח דפסול שלא לשמו
 נפקא לן מקרא דכתיב (שמות יג)
 וחמרתם זבח פסח הוא עד שיהיה
 הזבח לשם פסח והוא משמע לעכב:
 ג' שחטו שלא לאוכליו. חולה וזקן
 וקטן שאין יכולין לאכול כו' כשר
 ואין בו מניין אחרים אלא כן פסול
 דלפי אכלו כתיב (שם) הראוי לאכול:
 שלא למטווי. נמנו עליו חבורה זו
 ושחטו לשם חבורה אחרת: לערלים.
 לישראלים שמתו אחיהם ממתת מילה
 והיי פסולים לאכול פסח. דכתיב
 (שם) וכל ערל לא יאכל בו. וטמאים
 נמי אסורין בקדשים וזכרת הן על
 אכילתן: לאוכליו ושלא לאוכליו
 כשר. ולא דמי לשמו ושלא לשמו
 דפסול להסם פסולו בנופו.

שהמחשבה שפסולתו הייתה בגופו של קרבן אכלו ושלא
 לאוכליו אין המחשבה הפוסלת בגופו של קרבן אלא בדבר שהוא
 חוץ ממנו: סמרים ברמו. שלא יקרום כדי שיהא ראוי
 לזריקה: ואם זרק קודם לתמיד כשר. דלע"ג דפסח מאוחר
 לתמיד משום דכתיב זיה בערב ובין הערבים לא מפסל
 כהכי: ד' השוחט את הפסח על החמץ. כלומר ובשעת
 שחיטה היה חמץ ברשות השוחט או אחד מצני חבורה אפילו לא
 היה החמץ בעזרה: עובר בלא תעשה. ולא תשחט על חמץ
 דם זבחי (שמות לד) ואין הזבח נפסל: אף חמיר. של בין
 הערבים דערבי פסחים ששחטו על חמץ שהיה חמץ ברשות
 השוחט או המקריב עובר בלא. דדריש זבחי המיוחד לי והוא
 החמיר ואין הלכה כרבי יאודה: רבי שמעון אומר הפסח
 בארבעה עשר. ששחטו על חמץ לשמו חייב משום לא תשחט על
 חמץ
 (י' כר"ב ד"ר במחשבה פסול וכן בסמוך

קרייה רחמנא. כ"מ פ"א מהלכות קרבן פסח: רבי יאודה אומר
 ר"ל זרק הדם או מקטיר האמורין דזריקה דם פירש"י דליתרבייה
 ללא ילין חלב כל שיטנו בעבודה שלהן באהרה הלכה ישנו נמי

יבין תפארת ישראל בועז

זריחא דפסול משום דרק בגמר דכריו ארס נתפס, קמ"ל הכא
 דבהחלת דכריו נמי נתפס: (יד) קמ"ל דאפילו שלמים מחשב שלא
 לשמה אע"ג דפסח בשאר ימות השנה שלמים ניבחו: (טו) לחולה או
 לזקן או לקטן, שאין יכולין לאכול כו' (טז) דכבוד של חבורה
 אחרת הוא: (יז) לישראלים שלא מני: (יח) דזוקא כשחמיר כן בשעת
 שחיטה, אכל אין מחשבת אוכלין פסול בשאר עבודות [כ"ג חו"ט
 סוף ד"ה שחטו]: (יט) ה"ל דנקט הכא קרא עמי מכולהו דלעיל, כ"ל
 משום דליתא מאן דפליג בהא [כ"ח י"ג א']: (כ) מנער ובושם
 בדם שלא יקרום: (כא) קודם לתמיד: (כב) שהיה חמץ ברשות השוחט
 או המקריב או לאי מחשבת אוכלין פסול בשאר עבודות: (כג) לגופה
 לא לריבוי רק דזוקא קמ"ל דהא תמיד לא. והפסח כשר (כד):
 (כד) שבין ערבים שבערב פסח: (כה) אם שחט על חמץ, עובר:

שחטו, ואפי' לקה מדקראו הכי זבחי, למימרא דאף שפסל, זבחי

הרכבתו... רכב... מ'פ'... מ'פ'... רכב... מ'פ'... מ'פ'...

שנויי גוסחאות (אב"ד) נבי"מ ב' ז'א'... (את השבת) נד"ל וכו'... נד"ל וכו'... נד"ל וכו'... נד"ל וכו'... נד"ל וכו'...

ראשון לציון

היום ס"ה הקטמר מלניו כו' דל'... קל' לא דמין לשבת כלל... ק"ל וכו'... דומה דמנין כ"מ מוס'...

תוספות רע"ק

אוח [בג] בהרע"ב ד"ה הרכבתו... את עצמו... עין בהרע"ב... ע"ל פ"ד מ"ג ובתי"מ... שם וכו'... והרפס"ם...

לקובים

היום ד"ה הואה וכו' ולדבריהם אם היה בלומר אפי' בשבת דלע"ז דלסוד להיות כיון דלע"ז דסוד אלא משום שבת דמימי כמקן ס"ז דומה להפסק תרונות ומעשרות דלסודי בשבת משום דמימי כמקן ופ"ה ק"ל ע"כ מובן א"ל שבת שאל ע"כ ומקן מוקף וכמ"ל כ"ד על דבור זה :

על מוקדה על המזבח כל הלילה [ועי' בריש ברכות] ואין ממתיני להם עד שתחשך. ע"כ. ופעמא דמקדימין שהרי דתתה שמיטה את השבת. כדליפתא בסוף פ"ו דמנחתא בגמרא דף ע"ב ע"ב. והייט טעמא שהולך הר"ב לפרש גבי שמיטה שאל"ל לעשות וכו' דלי לאו הוא קרא לא דמין לשבת כלל: הרכבתו על כתפו. פירש הר"ב להביאו דרך ר"ה לעזרה וכו' רש"י ומשמע מלפניהם דירושלים מה"ר היא. דאל"כ ה"ל לממר. להביאו דרך רה"ר לירושלים. ועוד ללא הו' לריב לטעמא דהי טעא את פלמו. ובמסנה ט' פרק בתרא את העירובין פי' הר"ב דירושלים כמילת היא. ורלי"מ במוס' [דף ס"ו] בד"ה תוחב לו בלמרו שכתבו דגממא בשמעתין משמע דט' איסור מה"ר בירושלים. ופירשו דהכא לאחר שפירטו זה פרלות וכו' דמשי כפ' בתרא דעירובין אמילתא אחריה. ע"כ. ומ"ש הר"ב שהי טעא את עלמו.

אבל צלייתו והדחת קרביו ה. אינן דוחין את השבת. הרכבתו והבאתו מחוץ לתחום ו. והחיבת יבלתו. אין דוחין את השבת ה. רבי אליעזר אומר דוחין ה. ב אמר רבי אליעזר והלא דין הוא. מה אם שחיטה שהיא משום מלאכה דוחה את השבת ו. אלו שהן משום שבות לא ידחו את השבת. אמר לו רבי יהושע ויום טוב יוכיח שהתירו בו משום מלאכה יא ואסור בו משום שבות יב. אמר לו רבי אליעזר. מה זה יהושע מה ראה רשות יג למצוה יד. השיב רבי עקיבא ואמר הואה תוכיח טו. שהיא מצוה טז והיא משום טוב יוכיח. שהתירו בו שמיטה וביטול שהוא אכ מלאכה ומותרין להדיק ואסרו בו להביאו דבר מחוץ לתחום ולאכלו הוהיל ויהי אפשר לו מאתמול. ואע"ג דתמומים מדרבנן: מה ראה רשות למצוה. אכילת הדיוט רשות הוא ולוהך גבוה מזה הוא ואם העמידו חכמים איסור שבות שלפן במקום רשות יעמידוהו אף במקום מזה ורבי יהושע סבר כל שמחת יום טוב מזה היא. ואפי' הכי למה דוחה שבות: הואה תוכיח שהיא מצוה. בטמא מה שחל שביעי שלו להיות בשבת ערב

שבת. אינן דוחין את השבת. הרכבתו והבאתו מחוץ לתחום ו. והחיבת יבלתו. אין דוחין את השבת ה. רבי אליעזר אומר דוחין ה. ב אמר רבי אליעזר והלא דין הוא. מה אם שחיטה שהיא משום מלאכה דוחה את השבת ו. אלו שהן משום שבות לא ידחו את השבת. אמר לו רבי יהושע ויום טוב יוכיח שהתירו בו משום מלאכה יא ואסור בו משום שבות יב. אמר לו רבי אליעזר. מה זה יהושע מה ראה רשות יג למצוה יד. השיב רבי עקיבא ואמר הואה תוכיח טו. שהיא מצוה טז והיא משום טוב יוכיח. שהתירו בו שמיטה וביטול שהוא אכ מלאכה ומותרין להדיק ואסרו בו להביאו דבר מחוץ לתחום ולאכלו הוהיל ויהי אפשר לו מאתמול. ואע"ג דתמומים מדרבנן: מה ראה רשות למצוה. אכילת הדיוט רשות הוא ולוהך גבוה מזה הוא ואם העמידו חכמים איסור שבות שלפן במקום רשות יעמידוהו אף במקום מזה ורבי יהושע סבר כל שמחת יום טוב מזה היא. ואפי' הכי למה דוחה שבות: הואה תוכיח שהיא מצוה. בטמא מה שחל שביעי שלו להיות בשבת ערב

שבת. אינן דוחין את השבת. הרכבתו והבאתו מחוץ לתחום ו. והחיבת יבלתו. אין דוחין את השבת ה. רבי אליעזר אומר דוחין ה. ב אמר רבי אליעזר והלא דין הוא. מה אם שחיטה שהיא משום מלאכה דוחה את השבת ו. אלו שהן משום שבות לא ידחו את השבת. אמר לו רבי יהושע ויום טוב יוכיח שהתירו בו משום מלאכה יא ואסור בו משום שבות יב. אמר לו רבי אליעזר. מה זה יהושע מה ראה רשות יג למצוה יד. השיב רבי עקיבא ואמר הואה תוכיח טו. שהיא מצוה טז והיא משום טוב יוכיח. שהתירו בו שמיטה וביטול שהוא אכ מלאכה ומותרין להדיק ואסרו בו להביאו דבר מחוץ לתחום ולאכלו הוהיל ויהי אפשר לו מאתמול. ואע"ג דתמומים מדרבנן: מה ראה רשות למצוה. אכילת הדיוט רשות הוא ולוהך גבוה מזה הוא ואם העמידו חכמים איסור שבות שלפן במקום רשות יעמידוהו אף במקום מזה ורבי יהושע סבר כל שמחת יום טוב מזה היא. ואפי' הכי למה דוחה שבות: הואה תוכיח שהיא מצוה. בטמא מה שחל שביעי שלו להיות בשבת ערב

שבת. אינן דוחין את השבת. הרכבתו והבאתו מחוץ לתחום ו. והחיבת יבלתו. אין דוחין את השבת ה. רבי אליעזר אומר דוחין ה. ב אמר רבי אליעזר והלא דין הוא. מה אם שחיטה שהיא משום מלאכה דוחה את השבת ו. אלו שהן משום שבות לא ידחו את השבת. אמר לו רבי יהושע ויום טוב יוכיח שהתירו בו משום מלאכה יא ואסור בו משום שבות יב. אמר לו רבי אליעזר. מה זה יהושע מה ראה רשות יג למצוה יד. השיב רבי עקיבא ואמר הואה תוכיח טו. שהיא מצוה טז והיא משום טוב יוכיח. שהתירו בו שמיטה וביטול שהוא אכ מלאכה ומותרין להדיק ואסרו בו להביאו דבר מחוץ לתחום ולאכלו הוהיל ויהי אפשר לו מאתמול. ואע"ג דתמומים מדרבנן: מה ראה רשות למצוה. אכילת הדיוט רשות הוא ולוהך גבוה מזה הוא ואם העמידו חכמים איסור שבות שלפן במקום רשות יעמידוהו אף במקום מזה ורבי יהושע סבר כל שמחת יום טוב מזה היא. ואפי' הכי למה דוחה שבות: הואה תוכיח שהיא מצוה. בטמא מה שחל שביעי שלו להיות בשבת ערב

י ב י תפארת ישראל י ב י

נני דחי שבת וחביבה משה בשעתה: (ד) דלעשרים כשחשך: (ה) להרכיבו על כתיפו דרך ר"ה לעזרה. ואף דזה רק שבות, דחי נוסח את עלמא אפי' לא דחי שבת. [מיהו זכו לר' נתן [שבת דל"ז], אבל אנו קיי"ל דדוקא אדם חי נוסח את עלמו [ועי' פ"ד ס' י"ג]: (ו) כיהי משמע מהכא דדוקא הבלתו אסורה, הא פיקר הוא עלמו חן לתחום כדי להקריבו פסח שרי דל"ז לנשור [עי' ר"ה פ"ד ס' י"ג] דפסח שאני דאיסור כרה ואפי' מסבדר דנס הלך חן לתחום אסור מדחי' אפשר לשעשע מאתמול [ועי' מ"ס לקמן ס' כ"ב]: (ז) ווארלע] שהיא מוס בקרפון, ודוקא למה שאינו יכול לתחכה רק בכלי, דה"ל

שבת מיום מתקן, אבל במחשבה ביה, ואי בישה אפי' בכלי, שרי, אף דמי הו"ל שבות כשפטר מאתמול. שבות קל הוא, והתירונו במקדש ועי' במלאכת נזוח: (ח) דכולהו אפשר מאתמול. ומה"ע לא ערבינוהו בחד בבא עם סד דמיסא, משום דתתה טעמא אחריניא איכה, מדלפטר' לכשהתחך: (ט) דס"ל דלמכשורי מזהו אפי' מלאכה גמורה שרי: (י) בקרבן פסח: (יא) כשחיטה וביטול דמותה' אפי' להדיוט: (יב) שפסחו להביא בזהם מהון לתחום לנוהך אכילת ידע"ק, דתמומן מדרבנן: (יג) גרבי הדיקו ביו"ט: (יד) דקרנן טרך גבוה הוא: (טו) להנות על טמא מה ב' שלו שחל בערב פסח שבת: (טז) שחל

אלו דברים פרק ו פסחים

הן הפסח ששחטו. כ"ה
 ע"ז: ושאר כל הזבחים.
 מ"ו ידועים כדמות פ"ה
 כ"ה היות פ"ה כ"ה מ"ו
 פ"ה מה שנתה ה"כ ופ'
 פ"ו מה שנתה המוקדשין
 ה"כ: פומר. מ"ו פ"ה
 מ"כ שנתה ה"כ ופ' כ"ה
 מה שנתה המוקדשין ה"כ:
 אמרי. מ"ו פ"ה מה
 שנתה ה"כ: ו שחטו שלא
 לאכלין. כ"ה מ"כ מ"ו
 פ"ה מה שנתה ה"כ:
 שחטו ובמצא מ"ה:
 ש"ס כ"ה:

שנויי גוסמאות
ה חייב (עליו) כתי"מ כ'
 ליתא. וכת"מ פסח כד"ג
 במשני'... הפסח.
ראוין (הוא) כתי"מ
 ליתא. אמר ר"א כד"ג
 וכתי"מ ובמשני' אמר
 לו ר"א. שהוא מותר
 כתי"מ וכתי"מ שמוחר.
 (את) שמו כתי"מ א'
 ליתא. וזבחים כתי"מ
 הזבחים. ששיניהו
 כתי"מ ששינה את
 שמו. לדבר אמר
 כתי"מ וכתי"מ. האמר:
 כ"מ כ"ג. וכתי"מ
 בדבר... וכן כתי"מ.
 המותר כד"ג וכתי"מ
 וכתי"מ. מ"ו כ"ג
 מותרין לשמן כ"ל
 וכ"ה ככל מוקד.
 והשוחט. לשמן כתי"מ
 והשוחט אחרים לשמן.
 שיש להן כתי"מ וכתי"מ
 שכן להן. קצבה
 כתי"מ קצבה (כ"ד)
 למה ע"מ גזרה או
 לחוקק וכן כתי"מ. (אף)
 השוחט כתי"מ וכתי"מ כ'
 ליתא. ל' למהוהים
 ולשחטין וכ"ה כתי"מ
 וכתי"מ כ"ג כד"ג וכתי"מ
 לשחטין ולמהוהים וע'
 לעול מ"ב פ"ה. (כפני)
 ששחט ברשות) כתי"מ כ'
 ששחטו... כד"ג ליתא.

תוספות חדשים
 ו במשנה שחטו ונמלא
 בעל מוס חייב. ובגמרא
 מאי תיקן תיקן בדוקין

ראשון לציון
 ה הוי"ט ד"ה שחטו
 כ"ו ותימא ד"ל פריך לה
 כתי"מ ע"כ המהש"א
 הקשה ג"כ קושיא זו
 ומיינו ובהשנת ח"ל סי'
 ק"מ שגי' חתיכין ולי
 כקוטרם שטיי המהוהין
 הארביני כס"ד:
 ה"ב ד"ה רמ"א כ"ו
 וכלה כ"ו יהושע כ"ו
 עין יסל"מ:

תוספות רע"ק
 וסבר ג"כ אבילת פסחים
 לא מבעבא א"כ אין
 צורך להזאה ולא מקרי
 נשחם שלא לאוכליו
 כיון דמחוי חיי תקני הוא
 עיקרה וסיפא דשחט לשם
 ואם אינן ראויין וכ"ו או סבור שחטו אחרים לשם פסח בשבת הא מייירי במשנה והו"ל להרע"ב ורש"י לפרש בפשוטו דחזו שוגג דשחט דפסח הוא וכמ"ש
 הרע"ב ורש"י באמת אח"כ ואם ראויין כ"ו ולא נזכר שהקרישו לזבח אחר: [איה כ"ה ברע"ב ד"ה ור"י פומר כ"ו עשה בדבר מצוה ועשה מצוה כ"ו. והא דלא מחלק ר"י
 דבפסח

ה שחטו שלא לשמו חייב. ואם תאמר למאי דמסקין כרפי"ד
 דשבת דחובל אינו חייב אלא בצריך לדם דאי לאו הכי מקלקל
 הוא והכא נמי הכי מקלקל הוא. ובגמ' פריך לה במשנה דלקמן
 אשחטו שלא לאוכליו מאי תיקן ומשני אש עלו לא ירדו ופריך
 שחטו ונמלא עריפה כסתר פטור.
 הא בגלוי חייב מה תיקן. תיקן להוילא
 מדי כבילה. ותימא דלא פריך לה
 כרישא: אם אמרת באימורי לזכור
 שיש להן קצבה. בגמרא פריך לה
 והרי תיטוקום דמשנה ד' פ"ה דשבת
 דיש להן קצבה ופטור רבי יהושע.
 ומשני דהכא כגון שקדם ושחטינהו
 לאימורי לזכור כרישא. והסס נמי
 אי קדם ומל של שבת כע"ס.
 מודה ר"י דחייב. וכבר כתבתי
 בריש מסכת שבת כס"ד: ון חייב.
 עיין במשנה לעיל. מה שכתבתי
 שם כס"ד:

ציבור ויכיתו לו שהן מותרין לשמן. והשוחט לשמן (א) חייב. אמר לו רבי
 יהושע לא אם אמרת באימורי ציבור שיש להן קצבה (ב) תאמר בפסח
 שאין לו קצבה (ג). רבי מאיר אמר אף השוחט (א) לשם אימורי צבור
 פטור: ון שחטו (ב) שלא לאוכליו (ג) ושלא (ד) למנויין (ה). לערלין ולטמאין (ו)
 חייב. לאוכליו ושלא לאוכליו. למנויין ושלא למנויין. למולין ולערלין
 לטהורים ולטמאים פטור (ז). שחטו ונמצא בעל מוס חייב (ח) שחטו
 ונמצא מריבה בסתר (ט) פטור (י) שחטו ונודע שמשכו הבעלים את
 ידם (י). או שמתו. או שנממאו פטור. מפני ששחט ברשות (יא):

בזכור שבת כגון חמדים ומוספים ויכיתו שמוחרים לשחטן לשמן. והשוחט שאר זבחים לשמן שבת חייב: שיש להן קצבה.
 שאינו רואה אחרים עסקין בשחטתו וכוון ששחט התמיד יודע הוא שאין לריך לשחטו עוד. הילכך אין זה מועה אלא שוגג. דלא
 היה לו לטעות בדבר: תאמר בפסח שאין לו קצבה. דהכל לריכין לכך והרי הוא רואה אחרים הרבה עמוקם ככך וערוך הוא
 להשתטק במזוה. ורפי' שחט הוא פסח כבר ומלא זבח זה עומד בעזרה וכסבור שהוא פסח ושחטו לשם מי שהוא. עושה
 בדבר מזוה הוא: רבי מאיר אומר. השוחט שבת זבחים אחרים כל ימות הפנה לשם אמורי לזכור פטור והלכה כרבי יהושע
 וזין הלכה כרבי מאיר: ון לאוכליו ושלא לאוכליו פטור וכו'. דהא פסח כשר הוא דלמריין פרק תמיד נשחט דהשוחט לפסולים
 ולכשרים לא פסל: שחטו ונמצא בעל מוס חייב. דשוגג הוא ולא חטם שהיה לו [לבקרין]: שמשכו בעלים את ידם.
 ממנו קודם שחיטה ונמנו על אחר או שמתו או שנממאו דעכשו לא נהנה שבת לדמות אללס פטור שחטו הוא* דלא היה יודע
 שדך הוא ולא היה לו לבדוק על כך:

* בקול משהו מן דטוס אמשטרדס (הק"ט) והלאה כמעט הדברים מן שטיבו לדבר המותר עד לשחטו שבת ולחטו המוטע את הסמטה למקומה כפי
 המנאל כרע"ב ד"ה וכווימילא (כס"ד) ובפלאג קלאקא (ע"י הכו"ט) ובאמשטרדס (הפ"ו) וברע"ב שם הפל"י וע"י רש"י.

ה הפסח ששחטו שלא לשמו. כ"ד שחל להיות שבת
 וכבוד כשם שמוחר לשמו כך מותר שלא לשמו. חייב חטאת שחלל
 שבת בשוגג: אם אינן ראויין. לפסח כגון עגל או חיל בן
 שתי שנים או נקבה חייב עליו חטאת אם נחעלמה ממנו שבת
 או סבור שמוחר לשחטו [זבחים]

ה הפסח ששחטו שלא לשמו בשבת (כ).
חייב עליו חטאת (ל). ושאר כל הזבחים
 ששחטן לשום פסח. אם אינן ראויין (א)
 חייב (ב) ואם ראויין הן. רבי אליעזר
 מחייב חטאת ורבי יהושע פומר (ג). אמר
 רבי אליעזר מה אם הפסח שהוא מותר
 לשמו (ד). כששינה את שמו חייב. זבחים (ה)
 שהן אסורין לשמן. כששינה את שמן (ו).
 אינו דין שיהא חייב. אמר לו רבי יהושע
 לא. אם אמרת בפסח ששינהו לדבר
 אסור. תאמר בזבחים ששינו לדבר
 המותר. אמר ליה רבי אליעזר אימורי
 ציבור ויכיתו לו שהן מותרין לשמן. והשוחט לשמן (א) חייב. אמר לו רבי
 יהושע לא אם אמרת באימורי ציבור שיש להן קצבה (ב) תאמר בפסח
 שאין לו קצבה (ג). רבי מאיר אמר אף השוחט (א) לשם אימורי צבור
 פטור: ון שחטו (ב) שלא לאוכליו (ג) ושלא (ד) למנויין (ה). לערלין ולטמאין (ו)
 חייב. לאוכליו ושלא לאוכליו. למנויין ושלא למנויין. למולין ולערלין
 לטהורים ולטמאים פטור (ז). שחטו ונמצא בעל מוס חייב (ח) שחטו
 ונמצא מריבה בסתר (ט) פטור (י) שחטו ונודע שמשכו הבעלים את
 ידם (י). או שמתו. או שנממאו פטור. מפני ששחט ברשות (יא):

בזכור שבת כגון חמדים ומוספים ויכיתו שמוחרים לשחטן לשמן. והשוחט שאר זבחים לשמן שבת חייב: שיש להן קצבה.
 שאינו רואה אחרים עסקין בשחטתו וכוון ששחט התמיד יודע הוא שאין לריך לשחטו עוד. הילכך אין זה מועה אלא שוגג. דלא
 היה לו לטעות בדבר: תאמר בפסח שאין לו קצבה. דהכל לריכין לכך והרי הוא רואה אחרים הרבה עמוקם ככך וערוך הוא
 להשתטק במזוה. ורפי' שחט הוא פסח כבר ומלא זבח זה עומד בעזרה וכסבור שהוא פסח ושחטו לשם מי שהוא. עושה
 בדבר מזוה הוא: רבי מאיר אומר. השוחט שבת זבחים אחרים כל ימות הפנה לשם אמורי לזכור פטור והלכה כרבי יהושע
 וזין הלכה כרבי מאיר: ון לאוכליו ושלא לאוכליו פטור וכו'. דהא פסח כשר הוא דלמריין פרק תמיד נשחט דהשוחט לפסולים
 ולכשרים לא פסל: שחטו ונמצא בעל מוס חייב. דשוגג הוא ולא חטם שהיה לו [לבקרין]: שמשכו בעלים את ידם.
 ממנו קודם שחיטה ונמנו על אחר או שמתו או שנממאו דעכשו לא נהנה שבת לדמות אללס פטור שחטו הוא* דלא היה יודע
 שדך הוא ולא היה לו לבדוק על כך:

* בקול משהו מן דטוס אמשטרדס (הק"ט) והלאה כמעט הדברים מן שטיבו לדבר המותר עד לשחטו שבת ולחטו המוטע את הסמטה למקומה כפי
 המנאל כרע"ב ד"ה וכווימילא (כס"ד) ובפלאג קלאקא (ע"י הכו"ט) ובאמשטרדס (הפ"ו) וברע"ב שם הפל"י וע"י רש"י.

יבין תפארת ישראל יבין

בערב פסח (לה) ר"ל שאר זבחים: לו) ששחטן לשם פסח
 שדחה שבת: לו) קרבנות האמורים שיקריבום הלבזר, כחמדיין
 ומוספין ויכיתו: לח) שאר זבחים: למ) דבראש שכבר שחטו התמידין
 או המוספין, יודע שאלי לשחט עוד אחר, להכי חייב ששחט אחרים
 לשמן, דהו"ל לעינא: מ) דבראש מין שרלוו לפסח, אפשר שיטעה
 שחט פסח הוא, ושחטו לשם מי שהוא, והו"ל טועה גמור:
 מא) זבחים אחרים ששחט: מב) שחט הפסח ששחט בערב פסח:
 מג) דהיינו זקן או חולה או קטן, שאין יכולין לאכול כויה: מד) או
 או: מה) לחבורה שלא נמנו עליו: מי) דהרי הפסח כשר [וע']
 לעיל פ"ה מ"ג דספ דהין חספא והא כהא תלי': מו) דהו"ל לעינא:
 מז) כמקום שאינו נראה מבהין: מנ) דלחוס הוא ולא שוגג:
 נ) קודם שחיטה ונמנו על פסח אחר: נא) דה"ל לחקור על זה:

בש"מ מוקמי' בש"מ דמייירי בעוקר אבל במשנה דסבר שהיא שלמים הפסח כשר דפקירה במשנה ל"ש
 ולפ"י תמודים דברי הרע"ב [וכ"כ רש"י] כמ"ש
 ורש"י ורש"י באמת אח"כ ואם ראויין כ"ו ולא נזכר שהקרישו לזבח אחר: [איה כ"ה ברע"ב ד"ה ור"י פומר כ"ו עשה בדבר מצוה ועשה מצוה כ"ו. והא דלא מחלק ר"י
 דבפסח

פרק ו משנה א שיחית הפסח ויריקת דמו ומחוי קרביו והקטר חביו רוחין שבת דקבוע לו זמן שנאמר במועדו; משא"כ הרבנות והבאתו מחוץ לחתום והתבית יבלתו בכלי אין רוחין את השבת דאפשר לעשותן קודם שבת, מיהא ביד אפי' לחה, או יבשה אפי' בכלי, חותכה דאין שבות במקדש וכ"כ הרמב"ם פ"א מהק"ט הרמ"ב וזהו כתיובת ה' בפסחים ד"ה. וק"ל הרי בערובין דק"ג, א, נדהה התירוח הוה, ולמאורח ה' לרבינו לפסוק כתיובת רב יוסף שם, הא הא ביד ושבות דמקדש כמדינה לא התירו, דהרי התירוח הוה לא נדהה רק מקושיא דמשלשון הפסח, דג"כ שבות כמדינה והתירו, ותי' רב יוסף דבני חבורה וריון דהה אביי והרי רבינו פ"ג המ"ו דשבת ספק דבני חבורה וריון ונ"ל דעמנו משום שישה דשבת ד"כ, דשם הדין במקדש, ואמרה הנמרא הפסח הוה; ועי' תוס' פסחים ד"ה, א', ד"ה דבני חבורה, ורש"י שבת שם ר"כ בני חבורה וריון, וכולם בני חורה וחרדים ונוכרים ולא אתא לחתיי משתחשך, וכ"כ רש"י בעירובין, ובפסחים כ' רש"י שיש רבים ומריון זה את זה, וצ"ע מפני מה שינה רבינו מעמו כפרושו בכ"י המקומות וצ"ל דבשלמא כחתי, דאין צריך להיות שם החבורה ביחוד, אלא האמה הצולה צריך רבינו למעם דבני חורה, משא"כ יוצא דהוה בשעת אכילה ושם איכא רבים שפיר כ' רבנו פעם דרבים ניהוה ואפשר דגם בזה פסק הרמב"ם כתיובת ה' בפסחים דבין דשם הוא מקום הדין, ולא נדהה בנמרא, ואי משום קשיית הנמרא בעירובין דאמר ר"א אלו שמשום שבות, אלא דההיא דפסחים לאו בכלי מיירי, דא"כ בכלי ולחה הוי אב מלאכה, ויל דאלו דמשום שבות, אשארי קאי, אהרנכבתו והבאתו מחוץ לחתום, ואי"ל, הרי ע"כ דומיין

מהרש"ל: [אות כז] שם ובתו"ם ד"ה שחטנו. ומימא דלא פריך לה כרישא. כן הקשה מהרש"ל עיי'ש: [אות כח] בתו"ם ד"ה א"כ אמרת. אי קדם ומל של שבת בע"ש. יותר הו"ל למנקם דא"כ אם קדם ומל של שבת בשבת דג"כ חייב כמו קדם ושחט לאימורי צבור כרישא: ג [אות כט] כותב"ב ד"ה שחטנו פסוק שאנוס הוא. ובתוספות הוכיחו סג' דאין הסעם משום אנוס הוא אלא משום דשעה בדבר מצוה דלא שחטנו פסוק מצוה ד"ה דכלה מוכרי ר"מ היא דל"ל להריא בתנוקות דא"כ בלא עשה מצוה פסוק.

ר"ע מברטנורה כיצד צולין פרק ז פסחים תוספת יום טוב ציונים

פרק ז א כיצד צולין. שפוד של רמון. ולא שאר עלים דמפקי מיא והוא ליה צל מבוטל במים ורמון לא מפקי מיא. ובשפוד של מתכת לא כדלקמן דחס מקלחו חס כילו ונללה מחמת שפוד ורמוןא חמר ללי חס ולא ללי דבר אחר: כמין בשול הוא זה. שמתכשלין בני מעיו לחטו ככתוך הקדרה: תולין חוצה לו. תומכן בשפוד למעלה מפיו של טלה. והלכה כר"ע: ב אמר רבי צדוק כו'. ממתנין חסוריה מהסכא וה"ק וה"ס אסכלא מנוקבת היא כשרה. וא"ר לזוק וכו'. והל' כרבי לזוק: נגע הפסח בהרבו של תנור יקלף. מן הפסח מקום הטוגע בתנור שנללה שם מחוס הרם התנור ולא ללי חס הוא: נטף מרוטבו על התרם וחזר אליו. שחזר שומן שנחמס מן התרם ונבלע בפסח: יכול ק צפ"כ דביעה משנה ז' ע"ב]: ב בלגו ויש חלל גדול בין ברית לברית

פרק ז א כיצד צולין את הפסח. מביאין שפוד של רמון א תוחבו מתוך פיו עד בית נקובתו. ונותן את כרעיו ואח בני מעיו לחטו. דברי רבי יוסי הגלילי. רבי עקיבא אומר כמין בשול הוא זה. אלא תולין חוצה לו: ב אין צולין את הפסח לא על השפוד ה' אלא על האסכלא. אמר רבי צדוק מעשה ברבן גמליאל שאמר למבי עבדו צא וצלה לנו את הפסח על האסכלא. נגע ה' בדרסו של תנור יקלף את מקומו. נטף מרוטבו על התרם וחזר עליו

פרק ז א שפוד של רמון. כחצ הר"ז של מתכת לא. דחס מקלחו חס כילו. מסייס רש"י קלחו החיטון: תוחבו מתוך פיו. לפי שנותן הגס בשפוד למטה כדי שלא יפול הפסח וזהו חוס ביח השחיטה למטה וקדיש דמא דרך שם. תוספות. [ועיין לקמן בסמוך]: [א] אלא תולין הולו לו. פירש הר"ז תוחבין בשפוד למעלה מפיו של טלה. וכן לשון רש"י. ובצרייתא כבוגיא חטי רבי טרפון קוראהו גדי מקולם ופרש"י [מקולם לשון כונע] נחשת דמתרגמינן קולסא דנחשא. דס"ל תולין למעלה מראשו ונראין ככונע נחשת על ראש גבור. ע"כ. ונ"ל שם מכוונס וכרוכס בעטין שלא יפלו מעל הראש שהרי לדברי ההוס' שכתבתי לעיל פי הטלה למטה. מיהו הר"ז ורש"י עצמם לא פירשו

שנינו נוסחאות פ"ז א צולין כמין ח ו' י' א'. (מביאין) שפוד תוחבו נטפ"ב. תוחבו; גד"ל ובטי"ק ובכ"מ ובכ"ל ובמטב"ל ליהא. מתוך פיו כנסט"ב דהגיה סכ"ל לתוך פיו. ונתון כמ"מ ה' ונתונין; כמ"ל נותנין. בשול הוא (זה) נכספי"ר ליהא; כמ"ל מבשל. תולין חוצה גד"ל ובטי"ק ובכ"מ ובכ"ל. וכל כ"ל ד"ר ומלון כ"ל; כמ"ל תולין חוצה; וצוליהו ב (את ה) פסח כמ"ל ליהא. דא על השפוד ולא על האסכלא גד"ל ובטי"ק ובכ"מ לא בשפוד ולא באסכלא (ש" ד"ס); כמ"ל: בשפוד של מתכות. וכל כמ"מ. וצלה לנו כמ"ל וצלי. בהרבו כמ"ל ב' בהרסו יקלף גד"ל ובטי"ק ובמטב"ל וכו' כ"כ ר' יקלף חזר עליו נכספי"ר.

תפארת ישראל יכ"ן הכתוב: ג) שמתכשלין הכרעים בחללו כצדקיהו: ד) כרעיו ומעיו בשפוד: ה) של מתכות: ו) [רהטע], והוא כעין טם כרזו: ז) חסוריה מהסכא וה"ק, ואם האסכלא מנוקב, מותר, דעשו ככרעיהו ותולה הפסח בחלל שבין הכרעיהו שלא יגע בצדו ולא חיישינן שח' יגע בצריה שבנחמיהו, ואמר ר' לזוק וכו': ח) הפסח: ט) ר"ל יקלף הפסח במקום שנגע בתרם, דשם לאו ללי חס הוא רק ללי חרס. ומיירי ב"ק רובע רב במקום הנגיעה: י) אפי' בחרסו של הנור וכצריש: יא) דהרועב הכללה מתרם חס, חזר ונבלע בהפסח

כיצד צולין פרק ז פסחים

הפסח שנוקד פי ע"ג
 בנמצא הנוף. מי פ"ד מה
 ק"ט מה וק"ט מה ופ"ד
 מה וק"ט מה וק"ט מה
 מה וק"ט מה וק"ט מה
 מה וק"ט מה וק"ט מה
 מה וק"ט מה וק"ט מה
 מה וק"ט מה וק"ט מה
 מה וק"ט מה וק"ט מה
 מה וק"ט מה וק"ט מה

וכן ל' רש"י ולגירסא שלנו קריאת המלה היו"ד צל"ר והע"ן קמו"ה ובסדר המשנה שבירושלמי הגי' ישן: ז ואחר כך גודע שהוא עומא. פירש הר"ב הפסח או הדם וכן לשון רש"י. ואפי' לרבי יהושע דמשנה ד' פ"ג דמנחות דס"ל דבימיו אין

הצ"ן מילה על הטומאה שנגע בדבר הגאכל כגון בשר. ה"מ לכתחלה חבל בדיעבד מילה כדפירש"י דף ע"ח וכו' הרמב"ם בפ"א מהלכות פסח"מ ובפ"ד מהק"פ ח"ט"פ בפ"ד מה' צואת מקדש סהס וכתב שאינו מילה על טומאת הגאכלין. ולא חילק בין לכתחלה ודיעבד. והא דמילה לא היה בשר עומא גאכל דאין לין מטעם ודוחה לא העשה דוהבשר אשר יגע בכל טומא לא יאכל אלא דמילה להחיר דם לזריקה. כפירש"י בפ"ק דף י"ז. ומ"ש הר"ב או הדם עיין במשנה ד' פרק בתרא דעדיות: הצ"ן מילה. עיין ספ"ח דזבחים: הגזיר. פירש הר"ב דאם נטמא במת קודם הבאת קרבנותיו סותר. והר"ב פירש בדבור ואין הצ"ן וכו' שאם נטמא בשעת הבאת קרבנותיו סותר הכל. וכל זה משלשון רש"י. וכל להגיה ש"ל ואם טמא בשעת. דהא תנן בפ"א דזיר משנרק עליו א' מן הדמים יביא שאר קרבנותיו כו' כרבנן דהלכה כמותם. ואפילו כי תימא דנטמא גרם ור"ל בשעת הבאת קרבנותיו וקודם שמרק שום אחד מן הדמים. אחתי לריך לפרש דוקא כשהביא קרבנותיו ביום מלאת שאילו הביא אחר יום מלאת תנן במשנה ד' פ"ג דזיר דאילו סותר אלא שלשים אפי' לרבנן דמחמרי. ובל' סותר הכל שכתבו רש"י והר"ב משמע כל ימי גזרו אפי' נזיר בק' יום. ועוד דוחק דמסתמא אינו מביא קרבנותיו אלא אחר יום מלאת שכן הדין לכתחלה. כדתנן בפ"ג דזיר. הלכך גראה ומסתברא יותר להגיה בדרך להיות עומא: מומאת התהום. פי' הר"ב שלא הכיר בה אדם. ועיין בפירושו למשנה ב' פ"ט דזיר: הצ"ן מילה. פירש הר"ב נזיר שגודע לו מטומאת התהום לאחר שהביא קרבנותיו משמע אפי' קודם הגילוח אינו סותר במשנה ב' פרק בתרא דזיר כהז דטורע קודם הגילוח סותר וכס אפרס בסיעתא דשמיה: ז או רובו. בגמ' רמי לה אדתן סוף פ"ג מי שילא מירושלים ומכר שיש בידו בשר קדש דחזור על כזית וטורפו לפני הבירה מעני המערכה. ופליגי אמוראי. והרמב"ם כתב לאוקמחא דמוקי לה באכסנאי שמפני שאין לו בית עשאוהו לזקנין. כן כ' צוקף הלכות פסח"מ. ומפני כן לא הולך לכתבו בפ"ד מהק"פ ולא השמיטו כמו שכתב בכסף משנה: הב"י דה. כתב הר"ב כל המקדש כולו קרוי בירה וכפירש"י. וזוהי דברי ריש לקיש בריו יומא ובפ' פטול יום בזבחים דף ק"ד וכו' פ' בריש תמיד ובסוף פ"ק דמוזות. ובריש פ"ג דפרה כתב גם כן דברי רבי יוחנן: מעצי המערכה. וכתבו ההוס' גראה השעס משום דלכ ב"ד מחנה עליהם לפי שהזקיקוהו לשורפו לפני הבירה כדי לביישו לא הטריחוהו להביא עליהם משום דלכ ב"ד מחנה עליהם לפי דמתוך ליקטותן היו נמנעים מלשרפו ואח"כ לידו עבירה ע"כ. וז"ש הר"ב שלא לבייש מי שאין לו אחר רב יוסף בגמ' אהא דת"ר שאם בא לשרפו לפני הבירה מעני עלמו אין שומעין לו וכתיב הר"ב לומר דמעני המערכה דוקא מיהיה: הפסח שילא. פירש הר"ב חוץ לחומה. כדון קדשים קלים שמחילתן מומת ירושלים כדתנן במ"ח פ' בתרא דזבחים ומשרבו הר"ב לקמן במ"ב. והרמב"ם פירש שילא מן הבית שנאכל בו ל"ט דזה נפסל ביולא מן הבית הוא צליל ע"י בזמן אפילו כמ"ם בפ"ט מהל' קרבן פסח אכל אמן קיימן צ"ד דלא נפסל ביולא כי אם כשאר קדשים קלים. וכ"כ בהל' המזבח פ"ד הפס' שילא מירושל' או שנטמא צ"ד וכו' ישרף מיד. עיין

שנויי נוסחאות
 ז דמו כנ"ק (אח)
 דמו וכו' כנ"ק אף
 כנ"ק כ"י ליתא למת
 א. הנוף צד ג'
 כנ"ק מומאת הנוף.
 וכו' כנ"ק (הנוף)
 ועושה פסח) כנ"ק
 נזיר... כנ"ק
 פזרו לה' הצ"ן
 מרצה כנ"ק א' וכנ"ק
 הרו זה מרצה. ח מעצי
 דג"ל ומעצי. (א) על
 גנותיהן כנ"ק וכנ"ק ב'
 ועל גנותיהן. הציקין
 כ כ"ק והציקים.

לריך להביא קרבן טומאה ולא אמרו טומאת התהום אלא בטומאת מת צלנד: ז לפני הבירה. כל המקדש כולו קרוי בירה וטורפים אותו שם כדי לבייש. שזכרו שלא יבואו עוד ליד טומאה: מעצי המערכה. שלא לבייש את מי שאין לו עלים: נטמא מיעוטו. וכן עתה. של פסח עהור: הציקין. העלרנין לרי עין שורפין אותו מיעוט שנטמא. והטוטר מפסח טהור לפני הבירה: הפסח שיצא. חוץ לחומה: ישרף מיד. צ"ד ולא

יבין תפארת ישראל
 (ל) הפסח או הדם ולפי מה דקיי"ל [רמב"ם פי' מאולוין] דמשקין בית מעבחים דכין מיירי הכא רק בשנטמא הבשר ורק תנא דין ע"כ דס"ל דם מקט"ו דהרי מסיק דל"ן מילה על טומאת הדם וכ"ס דמילה על טומאת בשר: לא) ואף דאין הפסח נאכל, פטור מפסח שני: לב) ר"ל שגודע אחר זריק, שנטמא הבעלים: לג) דשעת זריקה, נבדל לאו בר מעבד פסח ראשון הוא: לד) דנטמא במה קודם הבאת קרבן, סותר הכל: לה) ותגלת המיר כשירה, וטוטר לשנות יין ולהטמא למתים, והעושה פסח, הליץ מילה וא"ל פסח שני: לו) נזיר אחר שהביא קרבנותיו, והעושה פסח אחר שעשה פסחו, כשגודע להם

ז ואח"כ נודע שהוא טמא. הפסח או הדם הליץ מילה ופטור מפסח שני: נטמא. בעליו טומאת הנוף במה: אין הצ"ן מרצה. ומייב צפסח שני דהא בשעת זריקה לאו בר מטבד פסח הוא דרמנא דמיס: הגזיר. דכתוב (במדבר ו') וכי ימות מת עליו והימים הראשונים יפלו דאם נטמא

ז הפסח שנורק דמו ואחר כך נודע שהוא טמא (א). הצ"ן מרצה (א). נטמא הנוף (ב) אין הצ"ן מרצה (ב). מפני שאמרו. הגזיר (ד) ועושה פסח. הצ"ן מרצה על טומאת הדם (ה). ואין הצ"ן מרצה על טומאת הנוף. נטמא טומאת התהום (ו) הצ"ן מרצה (ו): ז נטמא שלם או רובו. שורפין אותו לפני הבירה (ח) מעצי המערכה (ח). נטמא מיעוטו. והנותר (ט). שורפין אותו בחצרותיהן. או על גנותיהן מעצי עצמן (א). הציקין (ב) שורפין אותו לפני הבירה. בשביל ליהנות מעצי המערכה: הפסח שיצא (ג) או שנטמא. ישרף מיד. נטמא

קודם הבאת קרבנותיו סותר. והר"ב פירש בדבור ואין הצ"ן וכו' שאם נטמא בשעת הבאת קרבנותיו סותר הכל. וכל זה משלשון רש"י. וכל להגיה ש"ל ואם טמא בשעת. דהא תנן בפ"א דזיר משנרק עליו א' מן הדמים יביא שאר קרבנותיו כו' כרבנן דהלכה כמותם. ואפילו כי תימא דנטמא גרם ור"ל בשעת הבאת קרבנותיו וקודם שמרק שום אחד מן הדמים. אחתי לריך לפרש דוקא כשהביא קרבנותיו ביום מלאת שאילו הביא אחר יום מלאת תנן במשנה ד' פ"ג דזיר דאילו סותר אלא שלשים אפי' לרבנן דמחמרי. ובל' סותר הכל שכתבו רש"י והר"ב משמע כל ימי גזרו אפי' נזיר בק' יום. ועוד דוחק דמסתמא אינו מביא קרבנותיו אלא אחר יום מלאת שכן הדין לכתחלה. כדתנן בפ"ג דזיר. הלכך גראה ומסתברא יותר להגיה בדרך להיות עומא: מומאת התהום. פי' הר"ב שלא הכיר בה אדם. ועיין בפירושו למשנה ב' פ"ט דזיר: הצ"ן מילה. פירש הר"ב נזיר שגודע לו מטומאת התהום לאחר שהביא קרבנותיו משמע אפי' קודם הגילוח אינו סותר במשנה ב' פרק בתרא דזיר כהז דטורע קודם הגילוח סותר וכס אפרס בסיעתא דשמיה: ז או רובו. בגמ' רמי לה אדתן סוף פ"ג מי שילא מירושלים ומכר שיש בידו בשר קדש דחזור על כזית וטורפו לפני הבירה מעני המערכה. ופליגי אמוראי. והרמב"ם כתב לאוקמחא דמוקי לה באכסנאי שמפני שאין לו בית עשאוהו לזקנין. כן כ' צוקף הלכות פסח"מ. ומפני כן לא הולך לכתבו בפ"ד מהק"פ ולא השמיטו כמו שכתב בכסף משנה: הב"י דה. כתב הר"ב כל המקדש כולו קרוי בירה וכפירש"י. וזוהי דברי ריש לקיש בריו יומא ובפ' פטול יום בזבחים דף ק"ד וכו' פ' בריש תמיד ובסוף פ"ק דמוזות. ובריש פ"ג דפרה כתב גם כן דברי רבי יוחנן: מעצי המערכה. וכתבו ההוס' גראה השעס משום דלכ ב"ד מחנה עליהם לפי שהזקיקוהו לשורפו לפני הבירה כדי לביישו לא הטריחוהו להביא עליהם משום דלכ ב"ד מחנה עליהם לפי דמתוך ליקטותן היו נמנעים מלשרפו ואח"כ לידו עבירה ע"כ. וז"ש הר"ב שלא לבייש מי שאין לו אחר רב יוסף בגמ' אהא דת"ר שאם בא לשרפו לפני הבירה מעני עלמו אין שומעין לו וכתיב הר"ב לומר דמעני המערכה דוקא מיהיה: הפסח שילא. פירש הר"ב חוץ לחומה. כדון קדשים קלים שמחילתן מומת ירושלים כדתנן במ"ח פ' בתרא דזבחים ומשרבו הר"ב לקמן במ"ב. והרמב"ם פירש שילא מן הבית שנאכל בו ל"ט דזה נפסל ביולא מן הבית הוא צליל ע"י בזמן אפילו כמ"ם בפ"ט מהל' קרבן פסח אכל אמן קיימן צ"ד דלא נפסל ביולא כי אם כשאר קדשים קלים. וכ"כ בהל' המזבח פ"ד הפס' שילא מירושל' או שנטמא צ"ד וכו' ישרף מיד. עיין

יבין תפארת ישראל
 (א) הפסח או הדם ולפי מה דקיי"ל [רמב"ם פי' מאולוין] דמשקין בית מעבחים דכין מיירי הכא רק בשנטמא הבשר ורק תנא דין ע"כ דס"ל דם מקט"ו דהרי מסיק דל"ן מילה על טומאת הדם וכ"ס דמילה על טומאת בשר: לא) ואף דאין הפסח נאכל, פטור מפסח שני: לב) ר"ל שגודע אחר זריק, שנטמא הבעלים: לג) דשעת זריקה, נבדל לאו בר מעבד פסח ראשון הוא: לד) דנטמא במה קודם הבאת קרבן, סותר הכל: לה) ותגלת המיר כשירה, וטוטר לשנות יין ולהטמא למתים, והעושה פסח, הליץ מילה וא"ל פסח שני: לו) נזיר אחר שהביא קרבנותיו, והעושה פסח אחר שעשה פסחו, כשגודע להם

לרין לאשהוי עד הצקר של ט"ו כדי שתעובר זרתו והיינו כיצד לדי נותר. ומיהו ציוס טוב לא מני כריף ליה לאין שורפין קדשים ציו"ט: גממאו בעלים או שמתו. אן פסולו בגופו אלא מחמת דבר אחר: תעובר צורתו. ימקן עד כיצד לדי עתה. ואח"כ ישרפנו: אף זה ישרף

הבעלים או שמתו. תעובר צורתו (ה) וישרף בששה עשר (ה). רבי יוחנן בן ברוקה אומר אף זה ישרף מיד לפי שאין לו אוכלין (ה): י העצמות (ה). והגידין (ה). והנותר. ישרפו בששה עשר. חל שישה עשר להיות בשבת. ישרפו בשבעה עשר. לפי שאינן דוחין לא את השבת ולא את יום טוב: יא כל הנאכל בשור הגדול (ה) יאכל בגדי הדך (ט). וראשי כנפים (א) והסחוסים (ב). השובר את העצם בפסח הטהור. הרי זה לוקה ארבעים. אבל המותר במהורג (ו) והשובר בממאיה (ז) אינו לוקה את הארבעים: יב אבר שיצא מקצתו (י) חותך (י) עד שמגיע לעצם.

בצק ראשון אין רשאי לשרפו ציו"ט דשריפת קדשים עשה. ויו"ט עשה ולא תעשה. ואין עשה דוחה את ל"ט ועשה: יא כל הנאכל בשור הגדול. שכבר הוקשה כל העתיד להקשות בו: יאבל בגדי הדך. ראוי לאכילה בפסח בן שמונה ימים. אבל מה שאין נאכל בשור הגדול אין נמנין עליו בפסח אף על פי שעשוי הוא רך הוחל וסופו להקשות: וראשי כנפים והסחוסים. הכי קאמר ומהו הנאכל בשור הגדול ראשי כנפים הסחוסים שקורין טגרוס (א) בלע"ז שבראש קף הכתף ובאר הסחוסים כגון תנוך האזן וסחוסים המזה והללעות הקטנות שבסוף השדרה הוחל ובשור הגדול נאכלים ע"י שיקה. יאכלו בגדי הדך. ללי: אבל הבותיר במהורג כו'. דכתיב (שמות יב) לא תותירו ממנו עד בקר והותר ממנו עד בקר צאח השרופו בה הכתוב ליתן עשה אחר לא תעשה לומר אם עברת על לאו. קיים עשה שבו ואיך לוקה. אי נמי דהו לאו שאין בו מעשה וכל לאו שאין בו מעשה. אין לוקין עליו: והשובר בממא כו'. דכתיב (ס) ועלם לא תשברו בו בכשר מזהר על שזירת עלם ואינו מזהר על שזירת עלם בפסול: יב אבר. מן הפסח: יציא מקצתו. מן למחלו ולרין לחסוד את היולא דכתיב (שמות כב) ובשר צדה שריפה לא תאכלו ודרשינן ביה כל צבר טילא צדה צדה כלומר טילא מן למחלו. כגון קדשי קדשים טילא מן לעזרה וקדשים קלים טילא מן לירושלים. ואותו צבר היולא שריפה הוא. וזל תאכלו: הותך. את הבשר (א) קהרעל ארטינער קעטעל. (ב) בער' ד' שן אסורין נאכילע (ואין חייבין נאכילע) ואין חייבין עליהם והתו"ש פיה כלפינו ועי' מל"ט. היותא

הבעלים. פ"ג ט"ב ס"ח
פ"ד ט"ב ס"ח
י העצמות. פ"ג ט"ב ס"ח
ד' ט"ב, ס"ח, ס"ח, פ"ג ט"ב ס"ח
פסחי המוקדשן ה"ה: יא כל
הנאכל. פ"ד ט"ב ס"ח: השרפה.
מיהו פ"ג ט"ב ס"ח: פ"ג ט"ב ס"ח:
אבל. פ"ג ט"ב ס"ח: פ"ג ט"ב ס"ח:
פ"ג ט"ב ס"ח: פ"ג ט"ב ס"ח:
פ"ג ט"ב ס"ח: פ"ג ט"ב ס"ח:
פ"ג ט"ב ס"ח: פ"ג ט"ב ס"ח:

שנויי נוסחאות
מ הבעלים כתיב א'
וכתיב בעלים. תעובר
בתיק תעבר. וישרף
(במ"ז) נשמות ד' פסיו
וכתיב וכמטי"ר ויולא
לנית הכרס. ולתא.
(לפ"ג) שאין לו גר'ג
וכתיב וכמטי"ר ליתא.
י במ"ז (וקן כמאון כ"ו)
כתיב א' וכתיב לפ"ז
(וקן כמיון ל"ז) וז"ל
כתיב דפוס סמיטע.
ח' פ"ג נשמות ואם
חל. (לפ"ג) שאין דוחין
גר'ג וכמטי"ר ליתא.
לא (את ה) שבת ולא
(את) יום כתיב א'.
היום; וכתיב ליתא.
יא וראשי כנפים
גר'ג ראשי. ונקטן הוא;
כתיב וכתיב ה' וז'
וכתיב ובראשי. ועי'
ד צור הסמור.
והסחוסים כתיב א'
הסחוסים (ע') כתיב
הקודם ועי' תו"ט וז"ל
כתיב ר"ח וכתיב כ"י
וכתיב ליתא. והבדור
נמטי"ר מהורג ארבעים
כתיב א' וכתיב את
הארבעים. (במחור)
כתיב ליתא. (את
הארבעים כתיב וכתיב
ליתא. יב עד שמגיע
גר'ג עד שהוא מגיע.

תוספות רע"ק
יא (אות ל"ז) בהרע"ב ד"ה
העצמות. ופסח שריפה.
ואף אחר שניתותר א"י
לשברם ולהוציא המוח
לשרפו דכין דהיה לו
שעת הכושר יש בו
משום שזירת עצם וגם
אף בעבר ושיקח וקח
מהם המוח או בשם
הבא בשומא דכיל
לשברם מ מ העצמות
משונים שריפה דכין
שימישו לנותר הם
ג"כ רינם כנותר:

י כ י תפארת ישראל

הוקשה בו כל הנאכל בו כבר כשהיה עגל: (ג) של פסח, וריל מחשב
אכילה ונמנין עליו, ומהו, ראשי וכו', והיינו דקמ"ל הנא דאפילו
הנהו מחשביו אכילה, ולכ"י [לא] נקט אפסח כל שאינו נאכל בשור
וכו': (גא) הם קלוות [השו"טער בלעטער]: (גב) [קנהרפעל] שבאזן
ושבחה וכדומה, ולאש נאכלין בשור גדול אם יבטלו הרבה:
(גג) אינו לוקה, דמיתק לעשה, דכתיב לא תותירו וגו' והותר
צאח ישרף, ומשמך שריפה ללא תותירו, ש"מ דהשריפה הוא
תקין ללא תותירו. וי"א מבוט דלא תותירו הוא לאו שאין בו מעשה:
(גד) דתק בשור הייבו רחמנא להשובר: (גה) מן מהכית או
החומה כלעיל כ"י מ"צ. דאמך מה טילא, והפטימי כשר
ואך יעשה, הרי עלם כים עליו כויה צבר. אע"ג טילא אסור
לשברו (כ"י) במקום שאין צבר: (גו) הצבר היולא:
כצב

י כ י תפארת ישראל

מכית נאכל עם, דהרי גם כוח נפסל הפסח, ליתא, דהרי קמני ששקף
מיד, ואי בליה, הרי אין שורפין קדשים ציו"ט: [סד] דמדאין פסולו
בגופו, לרין שיפסל בלינה קודם שריפה: (מה) ובע"ז לא, דאין שורפין
קדשים ציו"ט: (מו) וזקא צנטמאו בעלים או מתו קודם זריקה,
דלא אהתיי צבר לאכילה, והו"ל כפסולו בגוף הכסח: (מז) שאסור
לשברם, להוליח מהם המוח, והמוח נעשה עתה וטעון שריפה:
(מח) מייירי בגדי הכסה התיזון, או מייירי בשמנו של גיד אכילו של
פנימי, דאלו אינן אסורים מדאורייתא, ונעשה נותר מדאורייתא
וטעון שריפה, משא"כ גיד הכסה העמום בפנימיות הירך, מדאורייתא
אסור, ויכול לזרקו מיד. ואי"ל ה"ק ליתי עשה דפסח ולדחי ל"ת דגיד,
בקשיט ניסיו הרב המא"ג מו"ה אלהן שלי"ט, דנ"ל כל שזרתו
גרמה לאסור, אין בו עשה כלל [ועי' נתיים דל"ז ב'] (כמ) שכבר

מן האגף. מ"ו חס פ"ח: החלונית. נחמץ יצ"ח: י"ב שתי הדורות. י"ז פ"ח, מ"ח פ"ח, מ"ט פ"ח: י"ז ו' והיחמם. חס פ"ח:

שנינו נוסחאות בקופיץ נמשך ונמ"ט ב' בקוסום; נכ"ח בקוסים (ל"ל בקוסים). שאין בו (משום) נכ"ח ליהל; נכ"ח שאין בהן... ה' חלונות נכ"ח החלונות. י"ג שהיו או כלות נכ"ח... אובלין. (את) פניהם הילך נכ"ח אילך וליהל וכן נכ"ח; נ"ד ה' הלך ובשהשמש נמנכ"ח כשהשמש.

תוספות חדשים יג תו"ס ד"ה שתי חבורות כו' ועיין מ"ט כו' עכ"ל והיוו דהס כהב דל"ג פליגי אלא נמכתבי המכות והמקל' אלהי:

תוספות ר"ע דמומא דחוייה היא בצבור. פירש"י: יג באות מ"ב בתו"ס ד"ה מן האגף. הא האגף עצמו נעשה. ודיוקא דמתני' לענין אגף עצמו מנקמין בטובא באן בשערי ירושלים דאגף עצמו כלהו באן בשערי עורא דאגף אגף עצמו כלפנים הו"ן משער נקטור:

(ה) תוספת הנית דוד פ"ט פ"ה ר"ב. (ב) ד"ר ל"ג כו' יאכלו אותו עד פסח כתיב טעם, והתו"ט כתיב כלפנים. (ג) רב"ש הרמב"ם לכות את הכפר המים נכ"ח עורא כמו שח"ח בתמוד. ויש שקורין אותו עורא כ' כלומר חלקו הכני ועי' עוד במ"ד פ"ב דטקלים:

לקישים תו"ס ד"ה בבית וכו' ו"ל דמכ"ט וכו'. הרמ"ז הי"ג בל"ג אגף דמקמי' רבנא לגבי השמש ששע"י שם בבית א' מ"מ לגבי השמש הו"ן מ"מ מקומות ע"כ ולעד' דלאשמועינן רבנא לגבי השמש לחוד' טפי הו"ל לאשמועי' רבנא לגבי כל בני התורה דאש"י כ"כ בתים שדו ולפי דרכו של התו"ס א"ש דהי נקט כ"כ בתם לא הו"ו מ"מ למהני דין השמש כולל דב"י כתיב פסיעה שלא יזיל שמש א' לשמש ששיתן שמש יתחזקו ולא מהי כ"כ בתים קמי' פ"ז והמת פני דמחית הפסקא ומאי חיי' ליה והשת' להשמש דהא דהא מיח' בבית א' שרי מ'י' ולא מיח' שמש לא

היולא סביב עד שמגיע לעלם: וקולף. [ר"ב] הכשר שלא ילא לחץ עד שמגיע לפרק מהחצרים שם שני עלמות ואוכל את הכשר שקלף שהרי לא ילא וחוקך את הפרק ומשליך כל העלם שילא מקלחו: ובמוקדשים. בשאר קדשים חוץ מהפסח קולף בקופיץ אותו מקלח האבר שילא. ובפס' אינו יכול לעשות כן מפני שהוא מזהיר על שצירח עלם: מן האגף ולפנים בלפנים. אגף קרי כל מקום הגפת הדלתות שהוא חופף וקוף שם ככסוגרו דהיינוט"א. משפת הפנימי של עוזי הפתח עד מקום הנקיקה מן האגף ולפנים דהיינו חוץ העיר ממש: בלפנים. ואוכלים שם קדשים קלים: מן האגף ולחוץ. דהיינו ממקום הנקיקה ולחוץ כלחוץ: החלונות. שבחומת ירושלים. ועוזי ראש החומה. בגנה כלפנים: י"ג שתי חבורות שהיו אוכלות.

פסח א': אלו הופכים פניהם אילך ואלו הופכים פניהם אילך. ואפילו נראה כי פסח אחר לא חכפת לו. דרממנא אמר (שם י"ב) על הבתים אשר יאכלו אותו. דמשמע שני בני אדם אוכלין פסח אחד בשני בתים דכתיב יאכלוב [בתים] אותו חד פסח. [בתים] שנים. אבל אדם אחד אינו אוכל ב' מקומות. ולהכי מוקף צבית אחד יאכל. שאין אחד אוכל ב' בתים ושתי חבורות ההופכות פניהם כבני בתים דמי: והמיחם. שמחממין בו את התמין שמוזגים בו היין ראשי ליתן באמנע כדי שיהא נוח לשתיה למזוג לכהן ולכהן. ואש"פ שמשפיק בין החבורות לא חכפת לו: ובשהשמש. המשמש לשתיהן. עומד מחבורה אחת שהתחיל לאכול הפסח עמה ומזוג לחבורה האחרת: קופץ את פיו. סוגר וכולס את פיו ומחזיר את

אדם אחד [ועיין מ"ט במסנה כו' פ"ה דסוכה]: בבית אחד אלו הופכים כו'. פ"ה ר"ב ואפילו נראה כשתי חבורות וכו' שני בני אדם אוכלים [פסח אחד] בשני בתים. וכן פ"ה נבי מיחם ואש"פ שמשפיק וכו' לא חכפת לו ובפירש"י. וקשה לראשמשפיק רבוחא טפי ולהני שתי חבורות אוכלין בשני בתים וי"ל דבכח"ג נוחף ליה למנקט עלה דינא דמחם דקמ"ל דלא חיישינן שמא לא יקפון אח פיו וכן דינא דכלה. ומיהו להרמב"ם בפ"ט מהק"פ נראה פירוש אחר במשנהניו ואתי שפיר דתנן צבית אחד. וה"ק שתי חבורות שהיו אוכלים צבית אחד אלו הופכים כו' כלומר לריכין להפוך דוקא ואין ראשון ליבב אלו כנגד אלו שאז נראה כחבורה אחת ורממנא אמר (שמות י"ב) מן הכשר חולה. ומפי הכמותה למדו שגריך ליתן לה חולה למקום אכילתו והשתא בשני בתים א"ל' לזכיא חולה. אלא צבית אחד קמ"ל דבעינן חולה ודכני בהפיכת פנים דמקרי חולה. וכפירוש האחרון שכתב כ"מ בדברי הרמב"ם שם. ורש"י לא גרס כך ברייתא דחולה הן חולה דף פ"ה ר"ש ע"ב ומ"ה לא פירש כן. וגם מה שפירש רש"י ברש"י אריות דמחבורה לחבורה. חבורות של שני פסחים ליתא להרמב"ם אלא פסח אחד וכו' שתי חבורות. דהא מתניתין דהכא איתא עלה בגמרא דבפסח אחד ובה שתי חבורות מיידי וכחבה הרמב"ם על דרך אריות ברייתא כמ"ט. והיה נראה להרמב"ם דהפיחם באמנע דתנן נמי חיובא הוא כדי שיהא הפסק והיכר חילוק. וכן מלאתי בתוספות פרק בהרא ד' ק"ט ע"ב אלא שאין נראה כן מלשוננו שם שכתב היו המים שמוזגים בו יינם באמנע כו'. הלכך נראה לפרש לדידה דכני בהפיכת פנים וא"ל דוקא שיהא המיחם באמנע. ולא קתני לה אלא לראשמשפיק דרשאי ליהיית המיחם באמנע וכשהשמש עומד למזוג קופץ וכו' ולא חיישינן שמא לא יקפון: [למזוג. עיין בפרק אחרון מ"ט במסנה ב']:

ובכ"ה

י ב י תפארת ישראל י ב י

(ב) הכשר שבאווה עלם בחלק שלא ילא: (ג) [געלענקט], מקום שחוברין שם העלם שבפנים עם העלם שילא מקלחו: (ד) ומשליך העלם היולא אם אין בו מוח: (ה) שחר מוקדשים שנספלו ביולא: (ו) מה שילא: (ז) [הלקקע]: (ח) הוא בזמוזה המקום שמקום שם הדלת: (ט) ואגף עלמו ג"כ כלהוץ, וביולא לשם נפסל ביולא: (י) הלל החלוץ שבכותל הבית, לעניין אכילת פסח, ושבתות העיר שאסור לקדשים קלים להוליתן מירושלים, ושבתות עורה לקדשי קדשים. וואותן החלונות אין להן דלה ואגף: (יא) גג החומה. ואש"פ דתנן במסכה מעשר שני פ"ג מ"ח דנגין לא תקדשו, הכא מיידי בחומ' גמובה, שסוה גנה לגובה קרקע העורה: (יב) פסח אחד:

(א) היולא סביב עד שמגיע לעלם: וקולף. [ר"ב] הכשר שלא ילא לחץ עד שמגיע לפרק מהחצרים שם שני עלמות ואוכל את הכשר שקלף שהרי לא ילא וחוקך את הפרק ומשליך כל העלם שילא מקלחו: ובמוקדשים. בשאר קדשים חוץ מהפסח קולף בקופיץ אותו מקלח האבר שילא. ובפס' אינו יכול לעשות כן מפני שהוא מזהיר על שצירח עלם: מן האגף ולפנים בלפנים. אגף קרי כל מקום הגפת הדלתות שהוא חופף וקוף שם ככסוגרו דהיינוט"א. משפת הפנימי של עוזי הפתח עד מקום הנקיקה מן האגף ולפנים דהיינו חוץ העיר ממש: בלפנים. ואוכלים שם קדשים קלים: מן האגף ולחוץ. דהיינו ממקום הנקיקה ולחוץ כלחוץ: החלונות. שבחומת ירושלים. ועוזי ראש החומה. בגנה כלפנים: י"ג שתי חבורות שהיו אוכלות. פסח א': אלו הופכים פניהם אילך ואלו הופכים פניהם אילך. ואפילו נראה כי פסח אחר לא חכפת לו. דרממנא אמר (שם י"ב) על הבתים אשר יאכלו אותו. דמשמע שני בני אדם אוכלין פסח אחד בשני בתים דכתיב יאכלוב [בתים] אותו חד פסח. [בתים] שנים. אבל אדם אחד אינו אוכל ב' מקומות. ולהכי מוקף צבית אחד יאכל. שאין אחד אוכל ב' בתים ושתי חבורות ההופכות פניהם כבני בתים דמי: והמיחם. שמחממין בו את התמין שמוזגים בו היין ראשי ליתן באמנע כדי שיהא נוח לשתיה למזוג לכהן ולכהן. ואש"פ שמשפיק בין החבורות לא חכפת לו: ובשהשמש. המשמש לשתיהן. עומד מחבורה אחת שהתחיל לאכול הפסח עמה ומזוג לחבורה האחרת: קופץ את פיו. סוגר וכולס את פיו ומחזיר את

